

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

BROWEN BOOK ONLY

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200400

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K84
P46M Accession No. K1864

Author పురాణంబులు, శివరామ్

Title చిత్ర దుర్గము. 1920

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಮಿತ್ರ-ದುಃಖ.

—ೞಿೞಿೞಿೞಿ—

ಈ

ಸುಲಲಿತ ಗದ್ಯಪುಸ್ತಕವು

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತ

ಶ್ರೀ. ಶಿವರಾಮ ಮಹಾದೇವ ಪರಾಂಜನ,

ಸಂಸಾದಕ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪತ್ರ, ಪುಣೆ
ಇವರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ

“ಸೂರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗೈರಸೋಇ”

ಎಂಬೀ ಮರಾಠೀ ಪುಸ್ತಕದ
ಭಾಷಾಂತರವು.

ಲೇಖಕ

ಗೋವಿಂದ ಹಣಮಂತ ಹೊಸೂರ,

“ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವಿನೋದಿ.”

ಇದನ್ನು

ಭಿಕಾಜಿ ಪರಶುರಾಮ ಕಾಳೆ, ಮ್ಯಾನ್ವೇಜರ,

ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಚಲ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಆನಂದವನ, ಇವರು

ಪ್ರೊ. ಪರಾಂಜನಿ ಇವರ ಪರವಾನಿಗೆ ಪಡೆದು

ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿರುವರು.

೧೯೨೦

ಬೆಲೆ ೨ ಆಣೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಎರಡು ಮಾತುಗಳು.

ಪ್ರಾ. ಪರಾಂಜನೆಯವರಂಥ ಅಧಿಕಾರೀ ಲೇಖಿ
ಬರೆದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುವ ^{ನೀಡಿ}
ಗವು ಬದಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ
ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಷಯವು ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದಂಥ ಬಹು
ಗಹನವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ತೀರ ಸುಲಭವಾಗಿ
ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದನ್ನು
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆವು.
ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪರವಾಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರೊ.ತಿವರ
ಮಹಂತ ಪರಾಂಜನೆಯವರು ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನೂ
ಋಣಿಯಾಗ ಮಾಡಿರುವರು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ
ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರವರ್ಯ ಹೊಸೂರ ಇವರ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೊಳ
ಗಾಗಿ ಅಪೂರ್ವವಾದೀ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಕನ್ನಡ
ಸಮಾಜದಮುಂದಿಟ್ಟು ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವೆವು.

ಪ್ರಕಾಶಕ.

ಮಿತ್ರ-ದುಃಖ.

ಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗತಿಯಿಂದ ತಿರು
ಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರನು ಒಂದು ದಿವಸ ವಿ
ತ್ರ-ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು. “ದೂರಿ
ನ ಗುಡ್ಡವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ನುಣ್ಣಿಗೆ” ಎಂಬೀ
ಭೂಮಂಡಲದ ನಾಣ್ಣು ಡಿಯಂತೆ “ದೂರ

ತೋ ಭಾಸ್ಕರೋ ರಮ್ಯಃ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯು ಚಂದ್ರಲೋಕ
ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು ಆ ತತ್ವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಚಂದ್ರನು ಸೂರ್ಯ
ನಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೂರವೇ ಇರು
ತ್ತಿದ್ದನು; ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು
ಮಿತ್ರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.
ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ ಇವರೀರ್ವರು
ತೀರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಬಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ
ಪ್ರೇಷ ಸ್ವೇದವಿತ್ತೆಂತಲ್ಲ; ಒಬ್ಬನು ಹಗಲು ಹೊರಬಿದ್ದರೆ
ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಆಗ ಮೋರೆ ಸಹ ತೋರಿಸದೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಸೊರಬೀಳತಕ್ಕವನು. ಹೀಗೆ ಇವರ ದಿನಚರ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು
ಇದರ ಹೊರತು ಒಬ್ಬನ ಮೋರೆ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಾದರೆ, ಇನ್ನೊ
ಬ್ಬನ ಮೋರೆ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೂ ವಿಶೇ
ಷವೇನೆಂದರೆ, ಇವರೀರ್ವರ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ವಚಿತ್ತೇ ಸಾ

ಮ್ಯವಿತ್ತು. ಒಬ್ಬನ ಸ್ವಭಾವವು ಬಹಳ ಉಗ್ರವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣವು ತೀರ ಶಾಂತವು. ಹೀಗೆ ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಕಾಲಮಾನದಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ಏನೂ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ದಾಯಾದಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ ಇವರಿರ್ವರ ಅವಸ್ಥೆಯಿತ್ತು. ಇವರು ಪರಸ್ಪರರಿಂದ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ದೂರವಿದ್ದು, ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಇವರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನುವ ಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೇಮವೂ ಇಲ್ಲ, - ದ್ವೇಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಸವಿಸುಡಿಯ ಮಧ್ಯಮ ತರದ ಆಚರಣೆಯು ಇವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಭಾಗಾದಿತನದ-ಹಗೆತನದ- ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಇವರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇವರಿರ್ವರ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ತನ್ನ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂರ್ಯನು ಎಷ್ಟೋ ಪಕ್ಷ-ಮಾಸಗಳಿಂದ ಅವನ ಭೆಟ್ಟಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಕಡೆಗೆ ಅದು ಒಂದು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸುಸಂಧಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಹೊರತು ಮೂರನೆಯವರು ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಶಾಂತತೆಯು ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯು ಈ ಮೊದಲೇ ಕಳೆದು ಹೋಗಿತ್ತು; ಹಾಗೂ ನಿಶೆಯ ಪ್ರಿಯಕುಲನಾದ ತನೋರಾಜನಾದರೂ ಆಕೆಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರ ಭೆಟ್ಟಿಯ ಆದಿವಸ

ವರ್ತಮಾನವಿನ ಇಲ್ಲವೆ ಶರದ್ಯತುವಿನ ದಿನವಲ್ಲವೆಂದ ಆಕಾಶದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಮೇಳಾದ ತೀರ ಸಣ್ಣ ತುಣುಕು ಸಹ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಇಡಿ ಆಕಾಶವು ಕಸ ಉಡಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯನ ಸಾರಥಿಯಾದ ಅರುಣನು ರವಿ-ರಥವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ರಥದ ಏಕೂ ಕುದುರೆಗಳ ಋರ ಪುಟಗಳ ಸಪ್ಪಳವು ತೀರ ಮಂದವಾಗಿದ್ದರಿಂದ; ಅದು ಕೃಚಿತ್ತಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದರೂ ಸಲ್ಲಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಸುಶಾಂತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳನಂತರ ಭೆಟ್ಟಿಯ ಯೋಗವು ಒದಗಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಪರಸ್ಪರಲ್ಲಿ ಆಗ ತಕ್ಕ ಬೆವರಾಂಕ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರಗಳು ನಡೆದಿವಲು, ಸೂರ್ಯನ ಮುಖವು ತುಸ ಮ್ಲಾನವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಆಗ ಚಂದ್ರನು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕೇಳಲು, ಸೂರ್ಯನು ಒಂದು ದೀರ್ಘ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೊದಲು, ಇಬ್ಬರು ಜೀವದ ಗೆಲೆಯರು ಪರಸ್ಪರ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಮಾತಾಡುವಾಗ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಜಪ್ಪ ಮಾತಾಡುವಂತೆ, ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಒಗೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಹತ್ತರಕ್ಕೆ ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಚಂದ್ರನು ತುಸು ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತು, ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಮಿತ್ರಾ, ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷ್ಯವಿದೆ; ನೀನು ಹೇಳುವದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹತ್ತರಕ್ಕೆ ಬರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೇತಕ್ಕ ವಹಿಸುತ್ತೀ?” ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಚಂದ್ರನ ಈ ತಿರಸ್ಕಾರ ವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಿತ್ರನ ಮೋರೆಯು ಇಷ್ಟಾಯಿತು. ಇವನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರೇಮವು ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಉಕ್ಕೇರಹತ್ತಿತ್ತೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಯಿತು. ಇವನ ಉತ್ಸಾಹವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಡಗಿಬಿಟ್ಟಿತು; ಮತ್ತು ಇವನಿಗೆ ಯಾವ ಅಖಂಡ ದುಃಖವು ತುಸು ಷುಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮರವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿತ್ತೋ, ಆ ಎಲ್ಲ ದುಃಖವು ಪುನಃ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯನ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅರುಣನು ಸೂರ್ಯನ ರಥವನ್ನು ಚಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತುಸು ಬಲಿಹತ್ತತಕ್ಕವನಿದ್ದನು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಗತಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ವೊಡಲಿನಂತೆ ನಾಗಲು ಅವನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಪುನಃ ಆಜ್ಞೆಯು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯನು ಮತ್ತೊಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಗರೆದು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಜಂದ್ರಾ, ಇದೇ-ಇದೇಯೇ ನನ್ನ ಮ್ಲಾನತೆಯ ಕಾರಣವು. ನಾನು ಇಂದು ನಿಸ್ತೇಜನೇ ಕಾಗಿರುವೆನೆಂಬದನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಿನವೇ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಮೊಗವು ಮ್ಲಾನವಾಗಿದೆಯೋ, ತೇಜಃಪುಂಬವಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂತೆಯನ್ನು ತಾಳೆ ವಿಚಾರಮಾಡುವವನು ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ನನಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಿದರಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಜೆನ್ನಾಗಿರಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದು. ಆದರೆ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದನೆಂದರೆ ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿಬಿಡುವನು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ನಿಜ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರಾಗಬ

ಹುದು; ಆದರೆ ಆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ನನಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಾ, ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಜನ ಮನುಷ್ಯರಿವ್ವಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನನ್ನವನೆಂಬುವವನು ಒಬ್ಬನೂ ಇರದಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಖೇದದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ? ಈ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿಶ್ವವಲಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರು ಮತ್ತು ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರು ಹೀಗೆ ಆಷ್ಟೇಷ್ಟರು ಇರುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗೂ ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ-ಬರುತ್ತಾರೆ, ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರು ಆಸಂದದಿಂದ ಮಾತು-ಕಥೆಯಾಡುತ್ತ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಾ, ಈ ಮಿತ್ರಸ್ನೇಹದ ಸೌಖ್ಯವು ಈ ನಿನ್ನ ಸೂರ್ಯನ ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ನನಗೆ ಪ್ರೇಮಾಲಿಂಗನ ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನೊಡನೆ ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಯ ವರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸುಖದುಃಖದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಹುದೆಂಬ ಸುಖವು ನನ್ನ ದೈವವಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನೀನಾದರೂ ಏನು ಮಾಡುವೆ ಚಂದ್ರಾ. ಜೀವಿಯವರ ಗೊಡವೆಯೇಕೆ, ಇದರ ಅನುಭವವು ಈಗ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನಗಾಗಲಿಲ್ಲವೇನು? ಸುಧಾಕರಾ, ನನ್ನ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನೀನು, ನಿನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಅದ್ದಾಡುತ್ತ ಕೆಲವು ಹಿತದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರಲು, ನಾನು ಅದರಂತೆ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅರುಣನಿಗೆ ಮಾಡಿದೆನು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನೀನು ಅಂಜಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನಿಂತೆ; ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಉಪರೋಧಿಕ ಭಾಷಣದಿಂದ ನನಗೆ ದೂರನಿಂತು ಮಾತಾಡುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಆದರೆ

ಮಿತ್ರ, ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಬೆದರಿದೆಯಂತೆಲ್ಲ; ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೊಂಡೆನು; ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ತೀರ ಹತಾಶನಾದೆನು. ಆಗ ಈ ಮಿತ್ರನ ದೈವದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಮಂತವಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿತು; ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ನಾನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಜರ್ಜರನಾದೆನು. “ಲೋಕದವರಿಂದ ನಾನು ಜಗನ್ನಿತ್ರನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ,” ಎಂಬೀ ನಿಸರ್ಗ ರಹಸ್ಯವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಲು, ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಮರಣೋನ್ಮುಖ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದಿಲ್ಲವನ್ನೂ ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ದೂರಿನಿಂದಲೇ ಯಾಕಾಗಲೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳುವವನು ಯಾವನೊಬ್ಬನು ಕೂಡಿದ್ದಾನೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಳೆದು, ಚಂದ್ರಾ, ನಾನು ಈ ಸುಸಂಧಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. “ಇಂದು ನಾನು ಇಷ್ಟೇಕೆ ಮಲ್ಲಾನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ನೀನು ನನಗೆ ಕೇಳಿದಿಯಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಚಂದ್ರಾ, ನಾನು ಇಂದೇ ಆಷ್ಟೊಂದು ಮಲ್ಲಾನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂತಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ನೇಹ ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಶೂನ್ಯನಾಗಿರುವೆನೆಂಬದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖವು ನಿಸ್ತೇಜವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಮೋರೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಮೇಘಗಳು ಅಡ್ಡ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಮಲ್ಲಾನವಾಗಿ ತೋರುವೆನೆಂದು ಪೂರ್ಣ ಶೋಧ ಮಾಡದ ಎಷ್ಟೋ ಕಗ್ಗು ಜನರು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಆ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಮಿತ್ರಲಾಭವಿಲ್ಲೆಂಬ ಕಡುದುಃಖ-ಮೇಘಪಟಲಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದರಿಂದ

ದ ನಾನು ಸದಾ ಮ್ಲಾನವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿ ಯು ಹೀಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಮಿತ್ರಾ, ಇದರ ನಿವಾರಣವು ಯಾರಿಂದಾಗುವಂತಿದೆ ? ಎಂದು ನುಡಿದು, ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಿಂದಲೂ ನಿರಾಶೆಯಿಂದಲೂ ಉಸರ್ಗರೆಯುತ್ತ ಸೂರ್ಯನು ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟನು.

ii

ಆದರೆ ಹಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾದ ದುಃಖವು ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ರಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ದುಃಖವು ಆವೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿತು; ಅವನ ಶೋಕವು ಒತ್ತರಿಸಿತು; ಕಂಠವು ಬಿಗಿಯಿತು; ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅಶ್ರುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದಂತಾದವು. ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಚಂದ್ರನೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದನು:—

“ಜಂದ್ರಾ, ನನ್ನ ಮ್ಲಾನತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಿರುವದು. ಮಿತ್ರಾ, ನೀನು ಪರಮ ಧನ್ಯನು. ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಸರಾಸರಿ ಹದಿನೈದು ದಿವಸ ನೀನು ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗುತ್ತೀ; ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಿದೆ. ನನ್ನ ಇಷ್ಟು ದುಃಖಕ್ಕೂ, ಶೋಕಕ್ಕೂ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವದೊಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತದಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಮರು ದಿವಸವೇ ಅವನು ಎಷ್ಟು ಮ್ಲಾನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ?

ಹಾಗೂ ಮರುದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಗ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೊರೆಯುವ ಕುರಿತು, ಎಷ್ಟೋ ಉಪಾಯಗಳು ಯೋಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅವನ ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳು ಅವನ ತಲೆಯಮೇಲೂ, ಕಣ್ಣು ಮೇಲೂ ಹಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವರು; ವೈದ್ಯರು ಮಾತ್ರ-ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂತಾರೆ; ಡಾಕ್ಟರರು ಹಲವು ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಗೆಳೆಯಾ, ಆ ಯಕೃತ್ತಿನ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸುಧಾರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಉಪಚಾರಗಳು ನಡೆದಿರಲು, ನಿನ್ನ ಈ ಭಗವಾನ್ ಸೂರ್ಯನಕಡೆಗೆ, ಅವನ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾನದ ಕಡೆಗೆ, ಮತ್ತು ಅವನ ಮೂಲನತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹಣಕಿಸಹ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಚಂದ್ರಾ, ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಿಂದ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲೆಂಬದರ ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ ನಿನಗದೆಯೇನು? ನಾನು ನನ್ನ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು? ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಳದತ್ತಿದರೂ ಅದು ತಮಗೆ ಕೇಳಬರುವಷ್ಟು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತುಸು ಹೊತ್ತು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನಿಂತು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರಾದರೂ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಚಂದ್ರಾ, ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ಸುಳ್ಳೆನಿಸೀತು; ಆದರೆನನ್ನ ಜನ್ಮಾರಭ್ಯ ನಿದ್ರೆಯು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂಬದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ರೆಪ್ಪೆಯು ಕೆಳಗಿನ ರೆಪ್ಪೆಯನ್ನು ಅಗಾಗ್ಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವವನಿದ್ದು, ನನ್ನ ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನಗಿಲ್ಲೆಂಬದು ಎಂಥ ಖೇದದ ಸಂಗತಿಯು! ಮನುಷ್ಯನ ಎರಡೇ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮಾನದಿಂದ ನನಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅಕ್ಷಿಗಳು ಲಭಿಸಿದಾಗ, ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಪಟ್ಟು ಆನಂದತಾಳಿದ್ದೆನು. ಮನುಷ್ಯನ ಆರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು

ಪಡಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವು ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಅಗ
ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಆ ನನ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಕಣ್ಣುಗ
ಳೊಳಗಿನ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆಯನ್ನು ಸಹ ಮುಚ್ಚುವದು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲೆಂಬದು ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನಂಥ ಹತ
ಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯು ಅನ್ಯರಾರೂ ಇಲ್ಲೆಂಬದು ನನ್ನ ಮನವು
ಕಿಯಾಯಿತು; ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲುಂಟಾದ
ಜಡಪಡಿಕೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸಹ ಪರಿಗಾಗುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಜಂದ್ರಾ, ದಿನಾಲು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ರಾತ್ರಿಯು ಆಗು
ತ್ತಿದ್ದು, ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ
ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಯಾವನೊಬ್ಬ ತಿಳಿಗೇಡಿ ಮನುಷ್ಯನು
ಕೇಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಮಿತ್ರಾ, ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯೇ
ಇಲ್ಲೆಂಬದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿಗಳು
ಎರಡನೆಯವರ ಸಲುವಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೆ; ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ
ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯು ಕೂಡ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಲ್ಲ
ಜನರ ಪಿತೃಕಾರ್ಯವೇ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿಯೂ, ಒಂದರ
ಹಿಂದೊಂದರಂತೆ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ;
ಆದರೆ ನನಗೋಸುಗ ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ಸಹ ನಿರ್ಮಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಹಗಲಲ್ಲಿಯೂ, ಇರು
ಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ;
ಮತ್ತು ಮರುದಿನ ಪುನಃ ದುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ
ನನಗೆ ಹಗಲು, ಹಾಗೂ ರಾತ್ರಿ ಇವು ಒಂದೇಸಮವಾಗಿವೆ. ಅದ
ರಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದದೆಯೇ, ನಾನು ಎರಡನೇ ದಿವ
ಸದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪುನಃ ಆರಂಭಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯ
ನಿದ್ದೆಯ, ಹಾಗೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಮಾತು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಕ್ಷಣ
ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ, ಅಥವಾ ಮ

ತೊತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಳಿತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡ ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಸಿಗರು, ನಾಲ್ಕೆಂಟು ಹರದಾರಿ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಯಾವದೊಂದು ಬಾವಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕುಳಿತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವರು; ಆನಂತರ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮುಂದಿನ ಹಾದಿಗೆ ಹತ್ತುವರು. ಆದರೆ ಈ ನಿನ್ನ ದುದೈವ್ಯವಿಯಾದ ಪ್ರವಾಸಿಗನು ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸಹ ನಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇಸವನೆ ಸಾವಿರಾರು ಹರದಾರಿಗಳ ದಾರಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತುಸು ಹೊತ್ತು ತಡೆದರೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸ್ಥಳವಾದರೂನನ್ನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ? ಚಂದ್ರಾ, ಈ ನಮ್ಮ ಕೆಳಗಿನ ಭೂಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಒಂದೇಸವನೆ ಬಿಸಿಲು ಹತ್ತಬಾರದೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ ಸ್ಥಳವಿರಬೇಕೆಂದೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಹರದಾರಿಗಳ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಅ ನೆಳಲಿನಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕೆಂಟು ಹರದಾರಿಗಳ ಅಂತರದಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಬಾವಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ನೀರಿನ ಅನುಕೂಲತೆಯಿಂದಲೂ ಸಂತುಷ್ಟಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನು ಅಖಂಡ ಪ್ರವಾಸಿಗನಾಗಿ ದಾರೀ ಕ್ರಮಿಸಹತ್ತಿದಂದಿನಿಂದ ಇದು ವರೆಗೂ ಅವನಿಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಹತ್ತಬಾರದೆಂದು ಗಿಡಬೆಳೆಸುವ, ಹಾಗೂ ತೃಷಾಶಮನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೆರೆಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವ ಪುಣ್ಯವಂತನಾದ ಒಬ್ಬ ಪರೋಪಕಾರಿಯೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಗೆಳೆಯಾ, ನನ್ನ ಪ್ರವಾಸದ ದಾರಿಯು ಮಿತಿಮೀರಿದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂಥದೂ, ಆತಿಶಯವಾದ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕಾದು ಉರಿಯು

ವಂಥದೂ ಇರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಎಂಥ ದಟ್ಟ, ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು ಕಮರಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಸುಟ್ಟುಹೋಗತಕ್ಕವೇ. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಹೊಸಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವವರಾದರೂಯಾರು? ಮತ್ತು ಯಾವನಾದರೂ ಹಚ್ಚಹೋದರೆ, ಅವು ಅಲ್ಲಿ ನಾಟುವ ಬಗೆ ಯಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಚಂದ್ರಾ, ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಅನಿಷ್ಟ ಕಾಲು ಗುಣದ ಯೋಗದಿಂದ ಅವನು ಯಾವ ಯಾವ ದಾರಿಯಿಂದ ಹೋಗುವನೋ, ಆ ದಾರಿಯ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರು ಸಹ ಉಳಿಯಲಾರದು. ನಾನು ಸದಾ ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ; ನನ್ನ ಶೋಷಣದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೊಳೆಗಳೂ ಬತ್ತಿ ಬಯಲಾಗುವವು. ಇಂಥ ಅಪಹಾತ ದಾಂ ಕಾರನ ದಾಂಯಲ್ಲಿ ಅದಾವನು ಕೆರಿಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡತೊ ಡಗುವನು? ಹಾಗೂ ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಬಗೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮಿತ್ರಾ, ನನಗೆ ಅದಾವ ಅನುಕೂಲತೆಯೂ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಬಿಸಿಲು-ಬಾಯಾಂಕೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಒಂದೇಸವನೆ ದಾರೀಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಬಿಸಿಲು ತಾಪವು ತಮಗೆ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಆ ಬಿಸಿಲು ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಡಿಯನ್ನು ಓಡಿ ದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಹೊಸಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯರುಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುವರು! ಮಿತ್ರಾ, ಅವರ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಪರಮ ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರಂತೂ ಭತ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ತೊಂದರೆಯುಕೂಡ ತಮಗಾಗಬಾರದೆಂದು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ ಸುಖಬಡುತ್ತಾರೆ!! ನಾನೂ ಅವರ ಆ ಯುಕ್ತಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನನಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಭತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆನು; ಹಾಗೂ

ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಬಳದ ಆಳನ್ನು ಸಹ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆನು. ಆದರೆ ಮಿತ್ರಾ, ನನಗೆ ಶೀತಲತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶವು ಕೂಡ ಆಚರಿಸದಲ್ಲಾಗುವ ಯೋಗವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆ ಚಾಕರನಾದರೂ ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಲಭಿಸಿಯಾನು? ಅವನು ಆ ಭ್ರತೃವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ನನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಬತ್ತಿದ ಕೂಡ ಲೆ ಮೊದಲು ಆ ಭ್ರತೃವು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಯಿತು; ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನೂ ಸುಟ್ಟಬದನೀಕಾಯಂತಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋದನು.

“ಸರದುಖವು ಶೀತಲವಿರುತ್ತದೆ”ಂದು ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಣ್ಣುಡಿಯಿದೆ; ಆದರೆ ಭ್ರತೃ ಹಿಡಿಯುವ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಜಾಗೃತವಾದ ಈ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರ-ಸೂರ್ಯನ ದುಖವು ಅವನಿಗೆ ಶೀತಲವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ವಾಪ! ಆ ಬಡವನ ಮರಣದಿಂದ ಈ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂತಾಪವಾಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖಾತಿರೇಕದ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಒಂದು ತರದ ಬೆವರೂ ನಡುಗೂ ಹುಟ್ಟಿದವು; ಹಾಗೂ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖಾಶ್ರುಗಳು ಸಂಜುಸತೊಡಗಿದವು. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯನ ಅತ್ಯುಷ್ಣ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಆ ಬೆವರ ಹನಿಗಳೂ ಕಣ್ಣೀರುಗಳೂ ಅವನ ದೇಹದಿಂದ ಉದುರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅವು ಅಲ್ಲಿಂದಲ್ಲೇ ಅಡಗಿಹೋದವು. ಮಾನದಣಿ ಕಣ್ಣೀರು ಹೋಗುವದರಿಂದ ದುಃಖವುಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಶಾಂತಿಯು ಮಾನುಷ್ಯರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಾಧನವು ಕೂಡಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಿತ್ರನ ಅಂತಃಕರಣ ವೃತ್ತಿಯು ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾಯಿತು. ಅದನ್ನು

ನೋಡಿ ಭ್ರಾತೃದುಃಖದಿಂದ ಜಂದ್ರನಮನಸ್ಸು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಳವಳಗೊಂಡಿತು. ಮತ್ತು ಅವನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುಳಿದಾಡುವ ಗಾಳಿಯ ಒಂದು ಸುಳುವಿಗೆ ಒಂದು ಬೀಸಣಿಕೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಗಾಳಿಬೀಸಲಿಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಿದನು. ಜಂದ್ರನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಆ ಗಾಳಿಯ ಸುಳುವು ಒಬ್ಬ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹು ಜನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಅದರಿಂದ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತಣ್ಣಗಿದ್ದ ಆ ಗಾಳಿಯು ಕೂಡ ಕೆಲಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಗಾದಂತೆ ತೋರಿತು; ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಅವನ ದುಃಖದ, ಹಾಗೂ ಸಂತಾಪದ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಒತ್ತರದಿಂದ ಏಳಹತ್ತಿದವು. ಆಗ ಅವನು ಆ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಜಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನೇನೆಂದರೆ:—

ಜಂದ್ರಾ, ಮಾಡುವದೇನು? ಈ ದುಃಖದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ಸಂತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಕಳಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಸಾಧನವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರಿಗಾದರೆ ತುಸು ಸಂತಾಪವಾದರೂ, ಅವರು ಯಾವದೊಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಶೀತೋದಕದ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮನದಣಿಯಾಗಿ ಈಸು ಬೀಳುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಅವರ ಸಂತಾಪವು ಪರಿಹರಿಸು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಆ ಸಾಧನವೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೆಳಗಿರುವ ಈ ಶೀತೋದಕದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮುದ್ರವು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪಸರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ದುಮುಕಿ ಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಾಗೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ಇದರ ಈ ಅಗಾಧ

ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೂ, ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಕಂಡು ಯಾವಾಗಲೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಮನದಣಿಯಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡೇನೋ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ವೋಪವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಶೀತಲತೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಮೋಹಕ, ಹಾಗೂ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಕಾಶದೊಳಗಿನ ಈ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಈ ಸಮುದ್ರದೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಯಾವದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಚಿನ್ನದ ವಿನದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಈಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಇಲ್ಲವೆ ತೋಪಿನೊಳಗಿಂದ ಹೊರಟ ಕಾದ ಕೆಂಪುಗುಂಡಿನಂತೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತ ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದೂ ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ! ಬಹು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹಾರಿದ ಮಾನದಿಂದ ಹಾರುವಿಕೆಯಾದರೂ ಅತಿ ಆಳವಾಗಿ ಹೋಗುವದೆಂದೆನ್ನುವಂತೆ, ಆಕಾಶದೊಳಗಿನ ನನ್ನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹಾರಿದರೆ, ನಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ತಳವನ್ನು ಸೇರುವೆನು; ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ, ದುರ್ಯೋಧನನು ಸ್ಯಮಂತಕದೊಳಗಿನ ಆ ಸರೋವರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜಲಸ್ತಂಭವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನೋ, ಹಾಗೆ ನಾನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ಸಂತಾಪವೆಲ್ಲ ಶಾಂತವಾಗುವ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಮುದ್ರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಯಾವದೊಂದು ಗಿಡಕ್ಕಾಗಲಿ, ಬಳ್ಳಿಗಾಗಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವಚಿಕೊಂಡು ಕೂತ್ರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಾ, ನನ್ನ ದೈವದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಖವೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ? ನನ್ನೆದುರಿಗಿನ ಈ ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನ ಶೀತ ಜಲವನ್ನು ನಾನು ಬರೇ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಬೇಕು ಮಾತ್ರ! ಹಾಗೂ ಮನದೊಳಗೆ ತಳಮಳಿಸಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಮತಿಮಂದ ಜನರು ತಿಳಿದಿರುವದೇನಂದರೆ,

ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರುಣಾಚಲ ಪರ್ವತದ ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ನಾನು ಪತ್ತಿಮ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದೂ, ಹಾಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತ ಕಳೆದು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿ ಹುರುಳುಗೊಂಡು ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉದಯಾಚಲದ ದಿನ್ನೆಯನ್ನೇರಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ಅವರ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ವಿತ್ರಾ, ಅಂಥ ಸುದೈವವು ನನಗೆಲ್ಲೆಯದೆ? ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ತೀರ ಕ್ಷುದ್ರ ಅಂತಃಕರಣದ ಜನರು ಸಹ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಂಗ ವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಭೂತಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾವು ಎಂದೂ ಪರಸ್ಪರಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವೆನೆಂದು ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಅದು ಬರಬೇಡವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಸಮುದ್ರವು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ನುಡಿದದ್ದೇನೆಂದರೆ,—“ದೂರಿಸಿಂದಲೇ ನೀನು ನನ್ನ ಜಲರಾಶಿಯನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿರುವುದಷ್ಟು ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ನೀನು ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಜಲ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದೆಯೆಂದರೆ ತೀರಿತು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಸೂರೆಗೊಂಡೇಬಿಡುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ದೂರವುದೇ ಯೋಗ್ಯವು! ಆಗಸ್ಟ್ಯಾ ಋಷಿಯು ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಒಂದು ಆಜಮನದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬತ್ತಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು; ಹಾಗೂ ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಬಾಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಆ ವೇದನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಇನ್ನೂ ಮರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪೀಡಿದುದು, ಈಗ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು,

ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಏನೇನು ಸುಡಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖಪಡಲೇನು? ಇದರ ಹೊರತು ನಿನಗೆ ಬೇಡೆನ್ನಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಅಂತಃಶರೀರದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊರತೇ ಒಂದು ಆಗ್ನಿಯು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆವಡವಾ ನಲದಿಂದ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗವು ಸುಡುವದರಿಂದ ನಾನು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಎಷ್ಟು ವಿಹ್ವಲನಾಗುತ್ತೇನೆಂಬದು ಸರ್ವ ಶ್ರುತವಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನಂಥ ಮತ್ತೊಂದು ಆಗ್ನಿಯು ಗುಂಡಿಗೆ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಂಬುಗೊಡಬೇಕೆಂಬದು ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಪ್ರಾ ಉಚಿತವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ.”

ಸಮುದ್ರನಾಥನ ಈ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾನು ನಿರುತ್ತರನಾದೆನು. ನನ್ನಿಂದ ಪರರಿಗೆ ಈ ಪರಿ ಮರಣಾಂತ್ಯ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಅವರನ್ನು ಆ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಪಡಿಸದೆ, ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನಾನೇ ಸಹಿಸುತ್ತ ಸುವ್ಯಾನಿರುವದು ಲೇಸೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಗೆದು, ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಸ್ನಾನದ ಆ ಉಸಾಬರಿಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಗೊಟ್ಟಿರುವೆನು, ಎಂದು ನುಡಿದ ಬಳಿಕ ದುಃಖಾತಿರೇಕದಿಂದ ಕೆಲಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಬಾಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಹೊರಡದಾದವು. ಆಗ ಅವನು ರಥದೊಳಗಿನ ತನ್ನ ಪೀಠದ ಲೋಡಿಗೆ ಒರೆದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ತುಸು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಹತ್ತಿದನು.

iii

ಒಡೆಯನ ಆ ಅನುಕಂಪನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅರುಣನು ಸೂರ್ಯನ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯ ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಅರುಣನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಶಶಧರಾ, ಈ ಸಂಕಟಪರಂಪರೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಒಡೆಯನ ಅವಸ್ಥೆ

ಏನಾಗಿದೆಯೆಂಬದನ್ನು ನೀನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುವೆ. ಅವನ ಕೂಡ ನಾವೂ ಈ ಸಂಕಟಗಳಿಗೀಡಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಸ್ವತಃ ಯಜಮಾನನ ಕಷ್ಟಗಳೇ ನಿವಾರಣವಾಗದಿರುವಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮಂಥ ಆತನ ಸಾರಥಿ ವೊದಲಾದ ವರ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಮಾರ್ಜನ ಮಾಡುವವರಾರು? ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡು. ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಾನು ಹೆಳವನು; ಸುಮ್ಮನೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಕೆಲಸವು ನನ್ನ ಕಡೆಗಿದೆ. ಅಂತೇ ನಾನು ಹಾಗಾದರೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ; ಆದರೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಕೂತು ಕೂತು ಸಹ ನನ್ನ ಮೆಯ್ಯು ತೀರ ಸೊಂದು ಹೋಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಬರೇ ಕೂತು ಕೊಂಡೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದಿದೆ; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಥದ ಈ ಕುದುರೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿವರೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯವು ವಿವಾರಣವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ ವಿವಾರಣವಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನೀ ಕುದುರೆಗಳ ಹೃದಯಗಳು ಸತತವಾಗಿ ಓಡುವ ಪುತ್ರಮದಿಂದ ವಿವಾರಣವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಬಡಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೇಸವನೆ ಓಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ; ಉಳಿದವರ ರಥಗಳ, ಹಾಗೂ ಟಾಂಗಾಗಳ ಕುದುರೆಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ, ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ; ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನಂತರ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯನ ಈ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮೇವು, ನೀರು ಮುಂತಾದವುಗಳೊಂದೂ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಉದಯಾಹಲದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಳೆ ಎಳೆ ಕರಿಕೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವದ

ಕ್ಯಾಗಿ, ಅವು ನನ್ನ ಕೈಯ ಲಗಾಮಿನ ಎಳತವನ್ನು
 ಕೂಡ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಗೋಣುಗಳನ್ನು ತುಸು ಬೊಗ್ಗಿಸ
 ಹತ್ತುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ಸುನಾರು ಮೂವತ್ತು ಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂ
 ವೂರ್ಣ ಗೋಲಾರ್ಥವನ್ನು ದಾಟುವದಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬ ಅಂಜಿ
 ಕೆಯಿಂದ ನಾನು-ಅವುಗಳ ನಿರ್ದಯನಾದ ಸಾರಥಿಯು-ಅವು
 ಗಳ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗ ಈ ಜಬಕದಿಂದ ಜನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆ
 ಯುವೆನೋ, ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಜಬಕದ ಪೆಟ್ಟು ಕುದುರೆಗಳ
 ಮೈಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿ ತಾಕುವದೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೂ
 ರಾರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಅದು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ-ಪುದಯಕ್ಕೆ
 ತಗಲುವದು! ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಆ ಸಾತ
 ಕದ ದೋಷವು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಯತ್ಕಿಂಚವೂ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೂ
 ಹೆಚ್ಚು ನಿಷ್ಕುರತೆಯನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತಿದಿವಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
 ದಲ್ಲಿ ತಾಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲುತಾಪ
 ದಿಂದ ಸರ್ವತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಉಂ ಉಂ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ
 ಕಾಲಕ್ಕೆ.....” ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದು ಅರುಣನು ತುಸು ತಡೆದು
 ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳ ಮೈ ಬೆವರನ್ನು ಬರಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಜಪ್ಪ
 ವಿಸಿ ಪುನಃ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.—“ಜಂದ್ರಾ, ನಮ್ಮಿ ಕುದು
 ರೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳೇ ಕರುಣಾಸ್ಪದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಓಡು
 ವಾಗ ಅವು ತಮ್ಮ ಮೊರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕೆಳಗಡೆ
 ಭೂಮಿಯ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿ ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ; ಆದರಿಂದ
 ಪೃಥ್ವೀತಲದ ಮೇಲೆ ಏನೇನು ಸೆಡೆದಿರುತ್ತದೆಂಬದೂ ಸಹಜ
 ವಾಗಿಯೇ, ಅವುಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
 ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ನಾಲೂ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತವೆ; ಆ
 ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ರಥವಾಗಲಿ, ಟಾಂಗೆಯಾಗಲಿ, ಕುದು

ರೆಯಾಗಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅವುಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರಥಗಳೂ, ಟಾಂಗೆಗಳೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಗಿಡದ ನೆಳಲಿನಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ; ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕುದುರೆಗಳು ಮನದಣಿಯಾಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ; ಇಲ್ಲವೆ ಮೇವು-ದಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಆ ಪಶುಗಳ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನೆನೆದು ಈ ನಮ್ಮ ಜಗತ್ಪ್ರಕಾಶಕನಾದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ರಥದ ಅಶ್ವಗಳು ತಮ್ಮ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಬಹು ದೀರ್ಘಗಳಾದ ಉಸುರುಗಳನ್ನು ಬಿಡಹತ್ತುತ್ತವೆ. ಭೂಮಂಡಲದೊಳಗಿನ ಕುದುರೆಗಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುವದನ್ನು ಕಂಡು, ತಾವೂ ಆಗ ನೀರು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಬಡಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವು ಸೂರ್ಯನ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳಾದರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವು ಪಶುಗಳೇ ಇರುವದರಿಂದ ಇವು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮೋಸ ಹೋಗುತ್ತವೆ! ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒತ್ತರದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವುಗಳ ಸುತ್ತ ಮತ್ತು ಈ ನೀಲೀಬಣ್ಣದ ಆಕಾಶವು ಸರ್ವತ್ರ ದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಇದು ಯಾವದೊಂದು ವಿಸ್ತೃತಜಲಾಶಯವಿರುವದೆಂದು ಇವುಗಳಿಗೆ ಭ್ರಮೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳೆಂದುಂಟಾಗುವ ವ್ಯುಗಜಲದ ತೆರೆಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಣಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೋಸಗೊಳಿಸುವನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಆ ವ್ಯುಗಜಲಗಳ ತೆರೆಗಳು ಈ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನೂ, ನಮ್ಮ ಕುದು

ಗಳನ್ನೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ನಿರಾಶೆಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇಗೋ, ತೆರೆಗಳು ಕಾಣಹತ್ತಿದವು, ಈಗ ನೀರು ಬಂದಾವು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಬಾಯಾರಿಕೆಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಶಾಂತವಾದೀತೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತನ್ನುತ್ತ ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಓಡಹತ್ತುವವೋ, ಹಾಗೆ ಈ ನೀಲವರ್ಣದ ಆಕಾಶ ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನ ಮೃಗಜಲದ ತೆರೆಗಳಾದರೂ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕುದುರೆಗಳು ಮೋಸಹೊಂದಿ ನಿರಾಶೆಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವುಗಳ ಮೈಯ ಬೆವರ ಹನಿಗಳೂ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿನ ಅಶ್ರುಗಳೂ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಧಾರೆಗಟ್ಟಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ದುದೈವವು ಯಾರಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ! ಸೂರ್ಯ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳಾದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಭೂಮಂಡಲದೊಳಗಿನ ಕುದುರೆಗಳಿಗಿಂತ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪಶುಗಳೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವು ಈ ಮೂರ್ಖಪಶುಗಳಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಕುದುರೆಗಳೇ ಅಲ್ಲ, ಕತ್ತೆಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವಷ್ಟು ಮೇವು-ದಾಣೆಗಳು ಸಹ ಸಿಗದೆ, ಸೂರ್ಯನ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳೆಂದು ರಣಗುಟ್ಟುವ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡುವ ಬಹುಮಾನವು ಮಾತ್ರ ತಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲಭಿಸಿರುವದೆಂಬದು ಪಾಪ! ಆ ಪಶುಗಳಿಗೇನು ಗೊತ್ತು!! ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳು ಹೀಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವೇಚಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಿಗಾಲದ ಯಾವದೊಂದು ದಿವಸ ಇವುಗಳಿಗೆ ತುಸು ನೀರಿನ ಸ್ಪರ್ಶವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಮೇಘಗಳು ಬಹುಶಃ ಅಂಬುಬುರುಕ ಸ್ವಭಾವದವೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಅವು ನಮಗೆ ಹೆವರಿ, ದೂರದೊಂದಿಲೇ ಆದ್ದಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಯಾವದೊಂದು ಘನವಾದ ಮೇಘದ ಕೆಲವು ಭಾಗವು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ಅದ

ಕೈ ತಾಕಿ, ರವಿರಥದ ಗಾಲಗಳ ಅಚ್ಚು ಕೊಂಕಬಾರವೆಂ
 ತಲೂ, ಇಲ್ಲವೆ ಆ ರಥವು ಒಗ್ಗಾಲಿಯಾಗಿ ಬೀಳಬಾರವೆಂ
 ತಲೂ, ನಮ್ಮ ಪಾದಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ವಚ್ಛ ಪಾಗು
 ನಿರ್ಧಾರಸ್ವಪಾಗಿರುವ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ಗಾಳಿದೇ
 ವನು ಆ ಮೇಘಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬರುಗಾಳಿಯೆಂಬ ಕಸಬೊರಿಗೆ
 ಮಿಂದಾಗಲಿ, ಸಲಕಿಯಿಂದಾಗಲಿ ದೂಡಿ ಬಿಡುವ ದಕ್ಷತೆ
 ಯನ್ನು ವಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಯಾವ
 ಮೊಂದು ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಮೇಘವು ನಮ್ಮ ಸುಮ್ಮೆವದಿಂದ ನಮ್ಮ
 ಪಾಲಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದರೆ, ಪಾಗು ನಮ್ಮ ಸುಮ್ಮೆವ
 ದಿಂದ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅದರ ಮೇಲೆ
 ಬೀಳದಿದ್ದರೆ, ಈ ನಮ್ಮ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಹಸಿದ
 ಕಾಡಿಗಳಂತೆ ಆ ಮೇಘದ ಮೈಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಏರಿ
 ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಆ ಮೇಘದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ; ಆನ
 ನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತವೆ; ಅದರೊಳಗಿನ
 ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಗಟ ಗಟವೆಂದು ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ; ಅದರಲ್ಲಿಯ
 ಅಣೀಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಡ ಕಡವೆಂದು ಕಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ;
 ಮತ್ತು ಆ ಮೇಘದಿಂದ ಯಾವದ್ದೊಂದು ಕಾರಂಜಿಯ ತುಂ
 ತುರವನಿಗಳಂತೆ ಬಹು ಒತ್ತರದಿಂದ ಸಳಸಳವೆಂದು ಹಾರುವ
 ಹಲವು ಜಲಧಾರೆಗಳ [ವಿರುದ್ಧ ಮಳೆಯ] ಕೆಳಗೆ ಕ್ಷಣ
 ಹೊತ್ತು ನಿಂತು ಈ ಕುದುರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂತಪ್ತ ದೇಹಗಳಿಗೆ
 ಸಂತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ! ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ
 ಇವುಗಳ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೂ ಸಮಾ
 ಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇವುಗಳ ವೇಗವು ತುಸು ಕಡಿಮೆ
 ಯಾದರೂ ನಾನು ಇವುಗಳಿಗೆ ಚಬಕದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲ

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅರುಣನ ಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲಾ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ತುಸು ತುಸು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಹತ್ತಿತ್ತು; ಅರುಣನು ನಡೆಸಿದ ಜಲವರ್ಣನೆಯು ಕೇಳಿಸಹತ್ತಿದ ಬಳಿಕಂತೂ ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಚ್ಚತ್ತನು. ಸೂರ್ಯನು ಹೀಗೆ ಜಾಗ್ರತನಾದದ್ದು ಅರುಣನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾ ಅವನು ತನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

iv

ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯನು ಪುನಃ ಜಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು,—
 “ಜಂದ್ರಮಾ, ಅರುಣನು ಇದೀಗ ವರ್ಣಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವು ಬದಗಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ-ಅಷ್ಟಿತಪ್ಪು ನಮ್ಮ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಡಹಾಯ್ದು, ಆ ಪೀಠದ ಸಮಾಗವದಿಂದ ನನ್ನ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ಅದರ ಜಲ ಸಂಹಯದಲ್ಲಿ ನುಸಿದು, ವಿಶೇಷವಾದ ಆನಂದ ಸಾಪ್ರಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆ ಸುಖಸಾಪ್ರಾಚ್ಯದ ಪಾಲುಗಾರಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ಆ ಜಲಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಕಣವಾದರೂ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿರೇನೆಯ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯ ಲೋಭದಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಕೆರಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಚುತ್ತೇನೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಲೂ ನನ್ನ ಅಖಂಡ ದುರ್ಬಲವು ದೂತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಚುವೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ತುಪಾರಗಳು, ಅದೇಕೆ ಆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಲ ಸಮುಚ್ಚಯವು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದಾಗುವದು! ಆಗ ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಗೋಣುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ಬಳಿಗೇ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಅನುಭವವು ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದರಿಂದ

ನನಗೆ ಆ ಸುಖವು ಲಭಿಸುವ ಯೋಗವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳಿಗಾದರೂ ಆ ಶೀತ ಜಲಸ್ಪರ್ಶದ ಸುಖವು ಲಭಿಸಲೆಂದು ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ಮೇಘಗಳು ತಡೆಹಾಯುವ ಆ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೇಕಂತಲೇ ಲಕ್ಷವಿಲ್ಲದವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀನೆ.”

“ಆದರೆ ಜಂದ್ರಾ, ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಂತಾಪವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ! ನನಗೆ ಶೀತ ಜಲಸ್ಪರ್ಶದ ಸುಖದ ಅನುಭವವು ಇಲ್ಲವೆಂಬದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಂತಾಪ ಪರಿಹಾರಕ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಾಧನವೂ ನನಗೆ ಈ ವರೆಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಭೂಮಂಡಲದ ಜನರಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೆಕೆಯೆನಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಯಾವದೊಂದು ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಆ ಸೆಕೆಯ ತಾಪವು ತಮಗಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು ಆ ಸ್ಥಲಾಂತರದ ತೀರ ಸುಲಭ ಉಪಾಯದಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಆರಾಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಿತ್ರಾ, ಹಿರಣ್ಯ ಗರ್ಭನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವ ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ದೀನ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಕತ್ತಲೆಕೋಣೆಯು ಸಹ ಸಿಗುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಉರಿ ಉರಿಯಾಗಪತ್ತಿದಾಗ ನಾನು—“ಎಲ್ಲಿಯಾದರೊಂದು ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಿದ್ದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ತೋರಿಸುವಿರಾ” ಎಂದು ವಿಪ್ಸಲನಾಗಿ ಒದಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಹುಂಬನು—“ಅಕೋ, ಅಲ್ಲಿ ಆ ಪರ್ವತಗಳ ದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ವೃಕ್ಷಗಳ ಹೊದರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕತ್ತಲು ಗವಿದದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ! ಆದರೆ ಅವನು ತೋರಿಸಿದ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು, ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ

ಯೂ ಒಂದು ಕೂದಲೆಳೆಯಷ್ಟು ಕತ್ತಲು ಸಹ ಕಾಣಿಸುವ
 ನಿಲ್ಲ! ಇದೆಂಥ ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವು? ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ
 ಈ ಅರುಣನು ಸಹದೂರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಿರುವದೆಂದು ನನಗಿತೋ
 ರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕತ್ತಲೆಯು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಓಡು
 ತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ
 ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ಬಹಳ ಒತ್ತರದಿಂದ
 ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಅರುಣನಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.
 ಆದರೆ ಆ ಕತ್ತಲೆಯು ಇದು ವರೆಗೂ ನನ್ನ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿ
 ದ್ದರೆ ಆಣೆ. ನನ್ನ ರಥವ ವೇಗದಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರ ವೇಗವೂ
 ಇಲ್ಲೆಂದು ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿರುತ್ತೇನೆ;
 ಆದರೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ಓಡುವ ಈ ಕತ್ತಲೆ
 ಯೊಂದು ಬಂದಿದೆ. ಕತ್ತಲೆಯು ನನ್ನ ಶತ್ರುವಿರುತ್ತದೆ;
 ಅಂತೇ ಅದು ನನ್ನ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಸುಳಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಎಂದು
 ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನಂತೂ ಅದನ್ನು
 ನನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಿಟ್ಟಿ
 ಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಉತ್ಕಟೇಡ್ಡೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
 ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ಅದು ನನಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದರೆ, ವಿಕ್ರಾಂತಿ
 ಗಾಗಿ ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆ
 ಯನ್ನಷ್ಟು ನನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವನಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ
 ಇದೆಲ್ಲ ಆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯು ನನಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ
 ಆಗತಕ್ಕ ವಿಚಾರವು. ನನಗಾಗದ ಯಾವನೊಬ್ಬನು ನನ್ನ ಸಂಬಂ
 ಧದ ಇಲ್ಲದ ಸುಳ್ಳು-ಸೊಡರುಗಳನ್ನು ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ತಂಬಿರುವಂತೆ ನನಗೆಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರಾ ಸುಧಾಕರಾ, ನಿನಗೆಂ
 ಧಾದರೂ ಆ ಕತ್ತಲೆಯು ಗಂಟು ಬಿದ್ದರೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಮನ
 ಸ್ಸಿನ ನಿಜವಾದ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ, ಒಮ್ಮೆ
 ನನ್ನ ಅದರ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಡು.”

ಸೂರ್ಯನ ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಚಂದ್ರನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ನಕ್ಕನು. ಆದರೆ ಆ ನಗೆಯು ಕೊಂಚವೂ ಬೈಲಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಅವನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ತಾಳಿದ್ದನು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸೂರ್ಯನು ತನಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ತನ್ನ ಪರಿಪೂರ್ಣಕನೂ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಅವನ ಅವಮಾನವಾಗಬಾರದೆಂದು ಅವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ವರೆಗಾದರೂ, ಅಂದರೆ ಅವಮಾನಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಗಬಾರದೆಂದು ಚಂದ್ರನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದನು; ಮತ್ತು ಅವನು ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ತಪ್ಪದೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಚಂದ್ರನು ಸೂರ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಿತುಂಬ ನಕ್ಕರೂ, ಆ ನಗೆಯು ಹೊರಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಾಣದಂತೆ ಎಚ್ಚರಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ಬಳಿಕ ಅವನು ತನ್ನ ನಗೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದಶ್ಲೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಸೂರ್ಯನೊಡನೆ ಕೆಲವು ಸುಖ-ಸಲ್ಲಾಪಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಃಖದ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಸಮರ್ಥನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಮತ್ತು ಮಾತಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದನು:—

“ಜಂದ್ರಾ, ನನಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, -ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ, ಗೆಳೆಯರೂ ಇಲ್ಲ, -ಬೇಕಾದವರೂ ಇಲ್ಲ, ನಿದ್ರೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಶಾಂತತೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಶೀತಲವೂ ಇಲ್ಲ. ನೀರಿನ ತಂಪಿನಿಂದಾಗುವ ಸುಖವು, ಇಲ್ಲವೆ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಆರಾಮಿಗಾಗಿ ಕುಳಿತರೆ ಆಗುವ ಸಮಾಧಾನವು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂಬದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ದುಃಖದಿಂದ ನಾನು ಹಗಲಿರುಳು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಸುಟ್ಟು ಬೆಯ್ಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಯಾರೂ

ಹಣಿಕೆ ಸಹ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಗಾದ
 ಹರೂ ತುಸ ದುಃಖವಾದರೆ, ಅವನ ಆಪ್ತರು, ಇಷ್ಟರು,
 ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಅವನನ್ನು ಮಾತಾಡಿ
 ಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ತಿಂಗಳ ಗಟ್ಟಲೆ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ತೋರಿಕೆ
 ಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾಕಾಗಲೊಲ್ಲದು, ಅವನ ದುಃಖದ ಸಮಭಾಗಿಗ
 ಇಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ವಿಪರೀತ ಭೋಗದ ಮೂಲಕ ನನ್ನೆ
 ಡೆಗೆ ಯಾವನೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೊತ್ತಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹ ಒರ
 ಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೆನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಜನ
 ಯಕ್ಷ-ಗಂಧರ್ವ-ಕಿನ್ನರ ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಮಾನಗ
 ಳನ್ನಾರೋಪಣ ಮಾಡಿ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವದನ್ನು
 ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಯಾವ
 ನೊಬ್ಬನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವನೊಡನೆ ಕ್ಷೇಮಸಮಾ
 ಚಾರದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು-ಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ
 ಮನೋರಂಜನವಾದೀತೆಂದು ಬಗೆದು, ನಾನು ಅವರ ಗತಿಯ
 ಕಡೆಗೆ ಟಕಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ; ಹಾಗು
 ಅವರ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ
 ತುಸು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಯೋಗಬೇಕೆಂದು ಸಹ ಪ್ರ
 ಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತೇ
 ನೆಂಬದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವರು ದೂರವಿಡಲೇ ನನಗೆ
 ಶರಣುಹೊಡೆದು, ತಮ್ಮ ವಿಮಾನದ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯನ್ನು ಕೆಳ
 ಗಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದೊಳಗಿನ ಬರ್ಫ ಮಯ
 ವಾದ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಿಡುವರು. ಮಿತ್ರಾ, ಹಿಂದ
 ಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಶಿಖಾಮಣಿಯು ಮೇಣದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು
 ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಉಡ್ಡಾಣ ಮಾಡುತ್ತ ನನ್ನೆಡೆಗೆ
 ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದನಂತೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಸವಿೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದ

ಬಂದ ಹಾಗೆ ಅವನ ಆ ಮೇಣದ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹೋಗಲು, ಆ ಬಡವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣದಿಂದ ಆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಿಂದಲೇ ಭೂಮಿಗೆ ಜಗ್ಗಲ್ಪಟ್ಟನು. ನನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣವೆಂಬ ಇದಾವ ಶತ್ರುವು ಹೊಸದಾಗಿ ಜನ್ಮಿಸಿರುವದೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುವವರು ನನ್ನ ಪರಮ ಭಕ್ತರಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿರುತ್ತೇನೆ; ಆದರೆ ಅವರು ಯಾವಾಗ ತಮ್ಮ ಉಪಾಸನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಅವಾಗ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸುವರು. ಅವರು ಅಘ್ಯ ಪ್ರದಾಸದ ಮಿಷದಿಂದ ಜೊಗಸೆಯೊಳಗೆ ನೀರು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿದ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಗಳಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಉಷ್ಣತೆಯ ಬಾಧೆಯಾಗಿ ಅವು ಕಮಲ ಹೋಗದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ತಾವರೆಗಳನ್ನು (ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಆರಳುವ ಕಮಲಗಳನ್ನು) ನನ್ನ ಭಕ್ತಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಕವಿಗಳು ಸೇರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ತಾವರೆಗಳಾದರೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಂಬುದು ನನಗರಿಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾವದೊಂದು ಪುಷ್ಕರಣಿಯ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಟ್ಟು, ಅವು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಮುಗುಳುನಗೆಯ ಪ್ರಫುಲಿತ ಮುಖದಿಂದ ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ! ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ನಾಚಿ ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಆ ತಾವರೆಗೆ

ಳನ್ನು ನಾನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆದರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ನಿಸ್ಸೀಮ ಭಕ್ತರೇ ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉದಾಸೀನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದು ನನಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳೇ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನಾದರೂ ನನ್ನ ಆ ಭಕ್ತರಿಗೇಕೆ ಹೆಸರಿಡಬೇಕು? ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸಂಜ್ಞಾದೇವಿಯು ಸಹ ನನ್ನ ತಾಪಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋದದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು? ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳ ತಂದೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಬಂದು ಗಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ಜಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು, ಗಾಣದ ಎತ್ತಿನಂತೆ ಗರಗರ ತಿರುಗಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿರುವನು; ಹಾಗೂ ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಆರ್ನದಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರದ ತುಂಡು ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಪೂಡಿರುವನು! ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಗೃಹ ಸೌಖ್ಯವೇ ಆಗಿ ಶಲಿಕ್ಕೆ ಹೆರವರು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ದುಃಖಿಸುವದಾದರೂ ಏಕೆ? ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಯಾರೂ ಬರುವದಿಲ್ಲೆಂಬ ಕೂಗಾಟವು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಮರಿಸಿರುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಕೆಲವರಿಗನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಕೆಳಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ ಎರಡು ವಿಧದ ಜನರು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ವಂತಿಲ್ಲ.

“ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷೌ ಲೋಕೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ ಭೇದಿನೌ | ಪರಿವ್ರಾಡ್ ಯೋಗಯುಕ್ತಶ್ಚ ರಣೇಚಾಭಿಮುಖೇಹತಃ ||”

“ಯೋಗಿಗಳು, ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮಡಿದಂಥ ವಿರರು, ಇವರಿಬ್ಬರೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸತಕ್ಕವರು” ಆದರೆ ಜಂದ್ರಾ, ಅವರ ಬರುವಿಕೆಯಿಂದ ನನಗಾವ ಸುಖವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ನೀನೇ ಹೇಳು. ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತು ಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುವವರೂ, ನಗೆಯಾಡಿ-ಕೆಲೆದಾಡಿ ಮನೋರಂ

ಜನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಸಂಗಡಿಗರೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಹೆಣಗಳಿಂದ ನನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಅಂಥ ಜನರೂ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರದಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಪ್ರಜಲಿತ ಯುದ್ಧ-ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರಾ ಎದುರ ನಿಂತು ಕಾದುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ನಾಮಶೇಷವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಮತ್ತು ಯೋಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವವೆಂದರೆ, ಈಗ ವೇಷಧಾರಿಗಳೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೆಯೇ ಯೊರತು ನಿಜವಾದ ಯೋಧಿಯೆಂಬುವವನೊಬ್ಬನೂ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಮಹಾಶೂರನಾಗಲಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯೋಧಿಯಾಗಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದರೂ ಅವರಿಂದ ನನಗಾವ ಸುಖವಾಗುವಂತಿದೆ? ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಬಂದರೂ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಅವನು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಯೇ ಯೋಗತಕ್ಕವನು! ಸುಧಾಕರಾ, ಇಂಥವನು ಕೃತಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಎಂಥ ಸುಖವಾದೀತು? ಮೊದಮೊದಲು ಇಂಥ ಅನೇಕ ಜನರು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು; ಹಾಗೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಿರುದನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಛಿದ್ರಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಎಂಥವೋ ಕಪ್ಪು ಕಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವು ನಿಜವಾಗಿ ಕಲೆಗಳಿರದೆ, ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಕೆಡವಿದ ತೂತುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆಂಬದು ಸಾಪ, ಆ ದೋಷಕ ದೃಷ್ಟಿಯವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಮಿತ್ರಾ, ಈ ದುಃಖದಿಂದ ನಾನು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ಈ ಶಕ್ತಿವಾತದಿಂದ ನನ್ನ ಅಂತವು ಯಾವಾಗಾದೀತೆಂಬದು ಕೂಡ ಊಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾ

ಗರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ನನ್ನ ಮರಣವು ಸಮೀಪಿಸುವದೋ, ಆಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಅದು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರಾ, ಸಿಂಹಿಕಾಪುತ್ರನಾದ ರಾಹುವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಕಡು ವೈರಿಯಾಗಿರುವನೆಂಬದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಮಹಾಶತ್ರುವೆಂದು ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಮೊದಮೊದಲು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಈಜೆಗೆ ಎಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಜೀವಕ್ಕೆರವಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರುವೆನೋ, ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹಗೆಯಾದ ರಾಹುವನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ನನ್ನ ಪರಮ ವಿತ್ರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಶತ್ರುವು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಯಮವಾಗಿ ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟಾನೆನೆಂದು ನಾನು ಅಭಿಲಾಷಿಸಬಹುದೆನ್ನು. ಆದರೆ ತನ್ನ ವೈರಿಯು ತನಗೆ ದುಃಖಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆನೆಯೇ ಹೊರತು, ದುಃಖದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಪ್ಪರನಾಗಿರುವದಿಲ್ಲೆಂಬ ತತ್ವವು ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ನನ್ನ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದುಷ್ಟ ರಾಹುವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಧಮರ್ಧ ನುಂಗಿ ಉಗುಳಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಕೆಲಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ಅಷ್ಟೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕಷ್ಟು ಕ್ಲೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಪುನಃ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಂಕ್ಷಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ನುಂಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಹುವು ನನ್ನ ಸಮೀಪವಿರಲು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವೆನಿಸುವದು; ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕೌತ್ತಿಗೆಯು ಅವನ ದವಡೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಜಿಬ್ಬಿ ಜಿಬ್ಬಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೂ ನಾನು ಇನ್ನು ನನ್ನೇ ಅಖಂಡ ಸಂತಾಪದಿಂದೊಮ್ಮೆ ಪಾರಾಗುವೆ

ನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಯಾದ ಬಳಿಕ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದುಃಖದಿಂದ ಬಳಲಿ ಕೈಂದು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ಈ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯಣ್ಣನು ಪುನಃ ಅಮರನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮರನಾಗಿರುವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದಲ್ಲವೆ? ಮಾರುತಿಯು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಯಾವದೊಂದು ಕೆಂಪಾದ ಹಣ್ಣೆಂದು ನುಂಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಈ ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗ ಮಾಡುವ ಮೊದಲನೇ ಪರೋಪಕಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ದೈವಹೀನತ್ವದಿಂದ ಅವನ ಆ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠ ವಜ್ರ ಶರೀರದ ಹನುಮಪ್ಪನ ಶಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಈ ದುದೈವನಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಆಗ ಬಲವಾಯಿತು. ಜಯದ್ರಥನ ವಧದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ತನ್ನ ಚಕ್ರದ ಮರೆಗಿರಿಸಿದ್ದನೆಂಬದು ನಿನಗರಿಯದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆನು. ಅದೇನೆಂದರೆ,—“ಕೃಷ್ಣಾ, ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರವೇ ನನಗೇಕೆ ಈ ಸುದರ್ಶನದ ಮರೆಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀ? ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಲಯಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ನೀನು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮುಂದಿಡದೆ, ಶ್ರೀ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆಯೋ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ನೀನು ಈ ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರವನ್ನು ನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲು. ಅಂದರೆ ನಿನ್ನ ಜಯವ್ರಥ ವಧದ ಕಾರ್ಯವೂ ಕೊನೆಗಾಣುವದು; ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಆತ್ಮವಧದ ಕೆಲಸವೂ ಪೂರೈಸುವದು. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರ್ಣನ ತಂದೆ

ಯೆಂದು ತಿಳಿದೋ ಏನೋ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಆ ದ್ವಾರಕಾಧೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಾ, ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಸರಗೊಂಡಿರುವೆನೆಂಬದರ ಕಲ್ಪನೆಯು ನಿನಗಾಗಬಹುದು. ನಾನು ನನ್ನೀ ಜೀವಿತದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಈ ವರೆಗೆ ಯಾವಿಗೂ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ತೋಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವವರ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ತಾಪವು ನಿನಗಾಗಬಾರದೆಂದು ನನ್ನಿಂದಾದಷ್ಟು ದೂರವಿರಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನೀನು ಕದಾಚಿತ್ ನನಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಂತೇ ನಾನಾದರೂ ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನಿಂದ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆಂಬದು ನಿನ್ನ ಅಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿಲೆ ಬಿದ್ದ ಖಾಸ ತಮ್ಮನನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಂದೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಾರದೆಂಬದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ! ಆದರೆ ಮಾಡಲೇನು? ನನಗೆ ನನ್ನೀ ದುಃಖ ಪೂರ್ಣ ಜೀವಿತವು ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಜೀವಿತವು ಯಾವಾಗಲೂ ತೀರಿ ಹೋದೀತೋ ಎಂದೆನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ದೂರವೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ನೀನು ಅಮೃತದ ಆಗರವೇ ಆಗಿರುತ್ತೀಯಷ್ಟೇ. ನಿನ್ನ ಅದ್ರ ಸ್ವಭಾವ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು, ನೀನು ನಿನ್ನೀ ಅಣ್ಣನ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಲಾರದ ದುಃಖದಿಂದ ಒಂದಾನೊಂದು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಕರಗಹತ್ತಬಹುದು. ಆಗ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದುಃಖಾಶ್ರುಗ

ಈ ಟಪ ಟಪನೆ ಉದುರಹತ್ತಿದವೆಂದರೆ, ಆ ನಿನ್ನ ದ್ರವರೂಪವಾದ ಅಮೃತದ ಒಂದಾನೊಂದು ಹನಿಯು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಳಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ನಾನುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯೇ ಅಮರನಾಗಲಾ, ನನ್ನ ಈ ದುಃಖಗಳೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಅಮರವಾದರೆ ಅವುನಾಶವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಲೆಂದು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಂಜಿದೊಬರುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನೀನೀಗ ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಪರಿಚಾರಕನಾದ ಆ ವಸಂತನಲಹರಿಯಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಿನ್ನ ಬಾಯೊಳಗಿನ ಅಮೃತದ-ಉಗುಳಿನ ಸಿಡಕು-ಗಿಡಕು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಬಿದ್ದಿ ತೋ, ಹೇಗೆೋ ಎಂಬಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಎವೆಯು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಧಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತದೆ.

V

ಮಿತ್ರನ ಈ ಭಾಷಣದಿಂದ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡಕೆನಿಸಿತು. ಅಮೃತದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಏನಾದರೂ ದೋಷವಿದ್ದೀತೆಂಬದರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ಚಂದ್ರನಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ! ತನ್ನ ಅಗ್ರಜನ ದುಃಖ ಪರಿವೃತ್ತವಾದ ಜರಿತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಳವಳಗೊಂಡ ಚಂದ್ರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಮತೆಯಿಂದ ಕೈಯಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾವನು ಅಮೃತದ ಒಂದು ಯಃಕಷ್ಟಿತ್ ಕಣಕ್ಕೆ ಸಹ ಹೆದರುತ್ತಿರುವನೋ ಅಂಥವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸುಧಾಕರನಾದ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಮೈಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಗೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಲೆಂಬುದು ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೊಕೆಯಲು ಅವನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಚಂದ್ರನಿಗೆ—“ಚಂದ್ರಾ, ನನ್ನ ಗತಿಯ ಲೆಕ್ಕದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿರುವ ಕಂಡು ಪಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹತಭಾಗ್ಯನಾದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಈ ಸೂರ್ಯನು ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಬಾಳುತ್ತಾನೆ; ಹಾಗೂ ಈತನ ಇಹಲೋಕದ ಯಾತ್ರೆಯು ಯಾವ ದಿವಸ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ? ಇತ್ಯಾದಿ ಭವಿಷ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ವರೆಗೆ ಯಾವನೆಂಬ ಗಣಕನೂ ಕುಂಡಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ವರ್ತಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ನನ್ನ ಜನ್ಮಕಾಲವೇ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಎಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರಿಂದ ನನ್ನ ರಾಶಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಜನ್ಮಲಕ್ಷ್ಮಣಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಅವರು ನಿರುಪಾಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪೀಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗಿನ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಿಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಬೋಧಿಸಿರಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಜನ ಉಪವ್ಯಾಸಿಗಳಾದ ಗಣಕರು ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಜನ್ಮಕಾಲವು ಗೊತ್ತಿರದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ನನ್ನ ಮರಣ ಕಾಲವನ್ನು ಕಂಡು ಪಿಡಿದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿರುವರು! ಅತ್ಯಂತಾನಂದದ ಅವರ ಈ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಬೋಧಿಸಿರ ಅದೂರ ದರ್ಶಕಬುದ್ಧಿಯಮೂಲಕವಾಗಲಿ, ಗ್ರಹಗಳ ಚಂಚಲಸ್ವಭಾವವಿಂದಾಗಲಿ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಭವಿಷ್ಯಗಳು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಳ್ಳುಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಮರಣ ವಿಷಯದ ಅವರ ಈ ಭವಿಷ್ಯವಾದರೂ ದಿಟವಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಸದಾಸರ್ವದಾ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.”

ಅಣ್ಣನ ಈ ಮರಣೇಚ್ಛೆಯ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸದ್ಗದಿತ ಅಂತಃಕರಣದ ಚಂದ್ರನು ಗದ್ಗದಸ್ವರದಿಂದ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಾ, ಹೀಗೇಕೆ ಅಭದ್ರವಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತೀ? ಹೀಗೆ ಅಶುಭವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾತಾಡಬಾರದು. ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ದುಷ್ಟಜೋಯಿಸನು ನಿನ್ನ ವಿಷಯದ ಈ ಅನಿಷ್ಟಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವನ ಆ ನಿಂದ್ಯ ಭವಿಷ್ಯವು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಸುಳ್ಳಾಗಲೆಂದು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವೆನಂತಲ್ಲ, ಈ ತ್ರಿಭುವನಪಾಸಿಗಳಾದ ಸಕಲ ಜರಾಹರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಪಾಗೆ ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯದ, ಜನ್ಮಕಾಲವು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ತೆಗೆದ ಮರಣಕಾಲದ ಭವಿಷ್ಯವು ನಿಜವಾದೀತೆಂಬುದು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಶಕ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಪಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಣಕರ ಭವಿಷ್ಯಗಳು ನಿಜವಾಗುವದು ಸತ್ಯವಿದೆ. ನಾವು ನವಗ್ರಹಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವೈರ(ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಸಂಚರಿಸುವವರು) ಸಂಚಾರಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರ ನಿವುಣರು ನಮ್ಮ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಅವರು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆ ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ಆಗುವಂತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಸೂರ್ಯನು ಇಂಥ ಸ್ಥಳದಲ್ಲರಿತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರೆಂದರೆ ನೀನು ಸತ್ತು ಕೆಟ್ಟಾದರೂ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಯೇ ತೀರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಮಾತಾಡುವದರಿಂದೇನೊಪ್ರಯೋಜನ? ಹೇ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಾ, ನಾವೀಗನಮ್ಮ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ನಡೆದಿರುವೆನಷ್ಟೇ? ಇವನ್ನಾದರೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಬತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಜೋಯಿಸರ ಸಮ್ಮತಿಯೆಲ್ಲಿರುವದು? ನಾವಿಬ್ಬ

ರೂ ಎಷ್ಟೊತ್ತಿ ನವರೆಗೆ ಪರಸ್ಪರರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ (ಪರಸ್ಪರರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ) ರತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಎಷ್ಟೊತ್ತಾದನಂತರ ನಾವು ನಮ್ಮ ಯುತಿಯಿಂದ ವಿಭಕ್ತರಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ದಾರೀಕ್ರಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬದನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸಂಯೋಗಕಾಲವು ಈಗ ತೀರ ಸಮೀಪಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಯಾಕಂದರೆ, ಗಣಕರು ಈ ದಿವಸ ಅವಾವಾಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಳಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಹಾಗೂ ಅವರು ಇಂದೇ ಪ್ರತಿಪದೆಯನ್ನು ಗಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಇಂದು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನವು ಆಗಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ಸಕ್ತ ಹುಕುಂ ನನಗಾಗಿದೆ. ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳ ಈ ಹುಕುಮಿನ ಸಂಗತಿಯು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪೃಥ್ವೀತಲದ ಮೇಲಿನ ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ಭಾವೀ ಸುವರ್ಣ ಲಾಭದ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಅವರು ತಂತಮ್ಮ ಸದ್ಯದ ದೋತರ-ಪಂಜಿಗಳ ನೂಲುಗಳನ್ನು ಹುಳುದು ನನಗೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತ ನೋಡು, ಈ ನೈದಿಲೆಗಳು (ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಳುವ ಕಮಲಗಳು) ಕೂಡ ನನ್ನ ದರ್ಶನದ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳನ್ನು ಮಂದ ಮಂದವಾಗಿ ಅರಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ; ಮತ್ತು ಈ ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ನನ್ನ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ಅದರ್ಶನದಿಂದ ನೀರಡಿಸಿ, ಅಮೃತಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಮೇಲೆ ಮೋರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೂ ಬಿಸಿಲಿರುವದಾದರೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸತೊಡಗಿವೆ. ಸಾರಾಂಶ, ಈ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಠಿಣವಾದ ನಿಯಮ

ಗಳಿಂದ ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ ದೇವ, ದಾನವ, ಮನುಷ್ಯ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ವೊದಲಾದವರನ್ನು ಬಿಗಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಬಂಧದ ಇದೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ವರ್ತಿಸಿದ ಭವಿಷ್ಯಗಳು ಸಟಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲೆಂಬಂತಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ನಾನಾದರೂ ಈಗ ಇಚ್ಛಿಸುವದೇನಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಮರಣ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಯಾವ ಜೋಯಿಸರು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವರೋ, ಅವರ ಭವಿಷ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಳ್ಳಾಗಲಿ!

ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ—“ಬೇಡ-ಬೇಡ, ಜಂದ್ರಾ, ಹೀಗೆ ಅಭದ್ರವಾಗಿ ಮಾತಾಡಬೇಡ. ನನ್ನ ಅಂತಕಾಲದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನೀನು ಹೀಗೆ ಕೊಂಡಮಾತ್ರವೂ ಸದಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಡ. ಈ ಕಡು ದುಃಖದಿಂದ ನನಗೊಮ್ಮೆ ಮುಕ್ತವಾಗಗೊಡು. ನೀನು ನನ್ನ ನಿರ್ವಾಣ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಾಗಬೇಡ. ನಾನು ಈ ಪರಿ ದುಃಖದಿಂದ ಬದುಕಿಯಾದರೂ ಮಾಡುವದೇನದೆ? ಜಂದ್ರಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಬೇರಿದೆ. ಈಗ ನೀನು ಸಾರಿದಂತೆ ನಿನ್ನ ಆಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಇಡಿ ಜಗತ್ತೇ ಉತ್ಸುಕವಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಉದಯವಾದರೆ ಸರ್ವಜಗತ್ತೇ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಉತ್ಕರ್ಷವು ಯಾವಾಗೂ ಸಹನವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಅಧಃಪಾತವು ಯಾವಾಗಾದೀತೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹಾದೀ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನನಗೂ ನನ್ನ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವುಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮರಣವು ಎಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಬಂದೀತೋ, ಅಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಅದು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನಾನನ್ನುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ಅಸಹ್ಯ ದುಃಖದಿಂದ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತು ಎಂದಿಲ್ಲೊಂದು ದಿವಸ ನನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ತಣ್ಣಗಾಗತಕ್ಕವೇ ಎಂದು ಈ ಸೂರ್ಯ ಶರೀರದ ಧನ್ವಂತರಿಗಳಾದ

ಜ್ಯೋತಿಷ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಪುಣರ ಮತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರಾಚಂದ್ರಾ, ನಮ್ಮ ಕೆಳಗಿನ ಈ ಭೂತಲದ ಮೇಲಿನ ಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರಗಳು ಅವರು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಸುಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವೂ, ಹತಭಾಗ್ಯತ್ವವೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನನ್ನ ದೇಹವು ನಾನು ಜೀವದಿಂದಿರುವಾಗಲೇ ಸುಡಪತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜೀವಕ? ಈ ಬಗೆಯ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವು ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯನ ದೇಹದ ಉಷ್ಣತೆಯು ಬರಬರುತ್ತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಬಂದಾನೆಂದು ದಿನ ಅದು ನೀಶೇಷವಾಗಿ ಅವನು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವನೆಂದು ಕೆಲವು ಶೋಧಕ ಗಣಕರು ಗಣಿತ ಪಾಕಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೆ, ಉಳಿದ ಎಷ್ಟೋ ಅಹಂಮನ್ಯ ಜೋಯಿಸರು ಅವರನ್ನು ಹುಚ್ಚರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನಗುವರು. ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕಷ್ಟಮಯ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಬೇಸತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಆ ಗಣಕರು ವರ್ತಿಸಿದ ನನ್ನ ಮರಣದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಬಳಿಕ ಜಂವ್ರನು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಗತಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಬದಲಿಸುತ್ತ — “ಎಲೈ ಭಾಸ್ಕರಾ, ಓಗೇ ನೀನು ನಿರಾಶನಾಗಬೇಡ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ತುಸು ಶಾಂತವಾಗಮಾಡು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ದುಷ್ಟವಿಚಾರದಿಂದ ನಿನ್ನ ತಲೆಯು ಭ್ರಮಣಮಾಡಿರುವಾಗ, ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಶರೀರದ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಪಡುವರಾರಾದರೂ ನಿನಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೀಕು. ನಿನಗೆ ಯಾವದಾದರೂ ಶೃತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಮಾಡಲೇನು? ಈ ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಿಯೋಗದ ಕಾಲವು ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿ

ತು. ನಿನ್ನ ಇಂಥ ಮರಣೋನ್ಮುಖವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಗೊಟ್ಟು, ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲಸದ
ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾಗಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪರಾಧೀನ
ತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ! ಈ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು
ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಿಂದ ಹೋಗುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ನಿಲ್ಲುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಹೊರಟು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಕೈಸನ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ
ಸೂರ್ಯನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೂರಿತು—“ಹೋಗು, ಹೋಗು;
ಚಂದ್ರಾ, ನೀನು ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಚಂದ್ರಾ, ನೀನು
ನಿಂತರೂ ನನ್ನ ಸಂತಾಪವು ಸ್ತಲ್ಪವೇ ನಿಲ್ಲುವಂತಿವೆ. ಅದು
ನನ್ನ ಜೀವಿತದೊಡನೆಯೇ ಲಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು; ಅದ್ದರಿಂದ
ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡದೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿಂ
ದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನಂತೆ ನನಗಾದರೂ ಇಂಥ ಈ
ಕಠಿಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವೀಕೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ದಾರಿ
ಯ ಪಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಿವರ ಈ ಕ್ಷಣಿಕ ಸುಖಕರ
ವಾದ ಬಂಧು-ಸಮಾಗಮದ ಅವಧಿಯು ತೀರಿತು. ಇಗೋ
ಇತ್ತ ನೋಡು, ನನ್ನ ರಥವೂ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಹಿಡಿಯಿತು. ನಾವು ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಕಡೆಯ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನು
ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಇದು ನೋಡು, ನಮ್ಮಿವರ
ರಥಗಳ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಂತರವಾಯಿತು!—ಅರುಣಾ,
ನಮ್ಮಿಬ್ಬರು ಬಂಧುಗಳ ಈ ಕಡೆಯ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ
ಪೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ಸಿಗಲೆಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣಗ
ಳನ್ನು ಬಹು ನಿಷ್ಕರತೆಯಿಂದ ಜಗ್ಗಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವೆ; ಆದರೆ
ಇದರಿಂದೆಷ್ಟು ವೇಳೆ ಸಿಕ್ಕಿತು? ನಾನೂ ಹೊರಡಲೇಬೇಕು!—
ಚಂದ್ರಾ, ಹೋಗು, ನೀನು ಇನ್ನು ಹೊರಟುಹೋಗು.—
ಅರುಣಾ, ಕುದುರೆಗಳ ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಜಗ್ಗಬೇಡ, ಬಿಡು.
ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಪಾಪ! ಆ ಬಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾಗುವ ಕಷ್ಟ

ವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆನು.—ಜಂದ್ರಾ, ನಿನ್ನ ರಥವು ಮುಂದೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಂದುರಿಗಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ? ನೀನು ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ನೋಡುವೆ?—ಆರುಣಾ, ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ತೀರ ಸಡಿಲಾಗಿ ಬಿಡು. ಮತ್ತು ಅವಕ್ಕೆ ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಓಡಗೊಡು.—ಜಂದ್ರಾ, ನೀನು ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಬರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದುರಿಗಿ ನೋಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ರಥದ ಗತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡು. ಅಂದರೆ, ಅದು ಆಸ ಲಿತವಾದೀತು.

ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬರಿಸುತ್ತೊರಿಸುತ್ತ ಜಂದ್ರನು—
 “ಎಲೈ ಅಣ್ಣನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡದಿರುವುದು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಷ್ಟು ಕಾಣುವೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿಂದಅಷ್ಟೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜೀವಿತವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲು ಗವಿಯಬಹುದು. ನಿನ್ನ ವಿಯೋಗ ದುಃಖವು ನನ್ನಿಂದ ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಭಿಟ್ಟಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಬರದಿರಲಾರೆನು!

ಹೀಗೆ ಜಂದ್ರನು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯ-ಜಂದ್ರರ ರಥಗಳ ಸಮವಿಸ ಅಶರವು ಬೆಳೆಯಿತು. ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರರು ಮಾತಾಡುವ ಮಾತುಗಳು ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳದಾದವು. ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಜಂದ್ರನಿಗೆ ಕೈಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ—
 “ಬೇಡ, ಬೇಡ, ಜಂದ್ರಾ, ನೀನಿನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರಬೇಡ. ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಈ ಭಿಟ್ಟಿಯೇ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಭಿಟ್ಟಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.” ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಸೂರ್ಯನ ನಿರಾಶೆಯ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡಕೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರನ ತಲೆಯು ಶಾಂತವಾದದ್ದರಿಂದ, ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಅವಿನಾಶಿಯೂ, ಅಜರನೂ, ಅಮರನೂ ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಅವನಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಅವನು ಕೂಡಲೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ—ಎಲೈ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಾ, ನಿನ್ನ ತಲೆಯೊಳಗಿನ ಈ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದು ಹಾಕು. ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ಭಿಟ್ಟಿಯೆಂದು ನೀನೆಂದೂ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಯಾವ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಮೇಶನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವನೋ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯು ಹೀಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಆತನ ಇಚ್ಛೆಯವನೇ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯು ಎಂದೂ ಘಟಿಸಲಾರದು.”

ರಥವು ಒತ್ತರದಿಂದಲೂ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಬಹುದೂರವಾಗಿರಲು ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸೂರ್ಯನು—ಯಾವ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಇಚ್ಛೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀನಿಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವೆಯೋ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನನಗೆ ಈ ಪರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಅವನು ನನಗೆಂದಾದರೂ ಕೂಡಿದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪರಿ ದುಃಖಮಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಡುವದರಿಂದ ನಿನಗಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಲಭಿಸುವದೆಯೆಂದು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸತಕ್ಕವನಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ನನಗೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಒದರಿ ಹೇಳಿದನು.

“ಅವನಂತೂ ಎಲ್ಲಿನೋಡಿದದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಚಂದ್ರನು ಕೂಗಿದನು.

ಸೂರ್ಯ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಶೋಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಅವನ ಗಂಟು ಬೀಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ಸಲುವಾಗಿ

ಈಗೇಷೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ವಿಶ್ವವಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ನಾನು ಭ್ರಮಣಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದಿಗೂ ನನಗೆ ಅವನ ದರ್ಶನವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಇನ್ನು ಮಾಡುವುದೆ ಬಿಡುವುದಾಗಿಲ್ಲ.” ಎಂಬೀ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಸಂಕ್ರಮಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಶೋಧಿಸದೆ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ಬಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧ ಢೋಂಗೆಗೆ ಕೂಡ ಕಾಣುತ್ತಾನೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅವನು ಜಗಜ್ಜಕ್ಕು ಧೂಳಿನಿಂದ ಈ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕಾಣಬಾರವೆಂಬುದು ಬಹಳ ಸೋಚಿಗದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಸೂರ್ಯನು ನುಡಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಭಾಷಣದ ಕಡೆಕಡೆಯ ಭಾಗವು ಜಂದ್ರನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಆ ಇಬ್ಬರ ರಥಗಳ ನಡುವೆ ಬಸಕೀ ಅಂತರವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯನ ರಥವು ಬಹು ಬತ್ತರದಿಂದ ನಡೆಯತೊಡಗಿತು. ಹಾಗೂ ಜಂದ್ರನು ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ಸೂರ್ಯ-ಜಂದ್ರರ ರಥಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ಅವಿವೇಕ ಭಾಷಣವು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿ ಅದು ಕಟ್ಟಾಗಿಹೋಯಿತು.

